Türkçeleştirebilişim

Elif Kartal Karataş[1], Çiğdem Selçukcan Erol[1], Sevinç Gülseçen[2]

[1] İstanbul Üniversitesi, Enformatik Bölümü, İstanbul

[2] İstanbul Üniversitesi, Matematik Bölümü, İstanbul

elifk@istanbul.edu.tr, cigdems@istanbul.edu.tr, gulsecen@istanbul.edu.tr

Özet: Bilişim teknolojilerinin hayatımıza girmesiyle birlikte bu alanda kullanılan yabancı terimler de dilimize girmektedir. Bilişim alanında çalışanlardan, bu alandan yararlananlara, günlük hayatında bilişimi araç olarak kullananlara kadar birçok kişi yabancı bilişim terimlerini yaygın olarak kullanmaktadır. Bu çalışmanın amacı, bilişimci gözü ile İngilizce bilişim terimlerinin Türkçeye olduğu gibi girmesinin nedenlerini araştırmak, karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri getirebilmek için somut önerilerde bulunmak ve bu alanda yapılacak çalışmalara yol gösterici olabilmektir. Bu nedenle araştırmada, öncelikle bilişim teknolojileri ve Türkçe ile ilgili genel kavramlar açıklanmış, Türkçede bilişim terimlerinin kullanımı ile ilgili literatür taraması yapılmış, İngilizce bilişim terimlerinin Türkçeye etkileri ortaya konmuş ve uygun çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Türkçe, Bilişim, İngilizce Bilişim Terimleri, İngilizce Bilişim Terimlerinin Türkçeye Etkisi.

Türkçeleştirebilişim

Abstract: As the Information Technology (IT) enter into our lives, IT terms (informatics terms) that are used in other languages (mainly in English) enter into our native language -Turkish-, too. People working in IT field and especilly those people that use IT as a tool in their daily life, are eager use the English version of IT terms. This study aims to investigate reasons of use the English version of IT terms instead of Turkish version and to propose a tangible solution for the encountered problem. First general information about IT and Turkish language is given. Then literature review on use of IT terms in Turkish is included. Finally, the effects of English IT terms are proved and appropriate solution proposal is presented.

Keywords: Turkish, Informatics, English Informatics Terms, The Effects of English Informatics Terms to Turkish.

1. Giriş

Tarım toplumunda toprak, sanayi toplumunda fabrika, bilgi toplumunda bilgi, gücün simgesi ve ana sermayedir. Zaman içinde, toprak ağaları yerini fabrikatörlere, onlar da yerlerini artık "bilgi patronları"na bırakmıştır. Küresel ekonomi (bilgi ekonomisi) ve özellikle de teknoloji, hayatımızın çoğu alanında köklü değişiklikler yaratmaktadır. Teknolojinin hızlı ilerleyişi bilişim teknolojilerinin de yolunu açmıştır. Bilişim teknolojisi, "*Bilişimde kullanılan bütün araç ve gereçlerin oluşturduğu sistem*" [1] şeklinde tanımlanmaktadır. Bilişim teknolojilerinin etkisiyle, birçok iş süreci değişikliğe uğramıştır. Kurumlar iş süreçlerini daha doğru, daha hızlı gerçekleştirebilmek, ellerindeki verileri dosya yığınları arasında değil elektronik ortamda saklamak için bilişimden oldukça yararlanmaktadır. Yalnızca iş süreçleri için değil, günlük hayatta yaptığımız; bankaya gitmek, fatura ödemek, yemek sipariş etmek, kütüphaneye gitmek, bir şey satın almak gibi

işlemleri ve hatta sosyalleşebilmeyi internete ulaşabildiğimiz her yerden gerçekleştirebiliyoruz. Bilişim teknolojileri dünyası hepimizin içine işlerken, bilişim teknolojilerinin hızla hayatımıza girmesi ile karşılaştığımız bilişim terimleri sayesinde Türkçemiz de bu değişimden nasibini almaktadır.

Mustafa Kemal Atatürk, "*Dilini kaybetmiş bir millet, yok olmaya mahkûmdur*" diyerek, bir dilin bir millet için ne anlama geldiğini çok açık bir şekilde ifade etmiştir. Yazdığı geometri kitabında, Osmanlıca eğitimde kullanılan kırktan fazla kelimenin yerine Türkçelerini bulmuştur [2]: Boyut, uzay, yüzey, düzey, çap, yarıçap, kesek, kesit, yay, çember, teğet, açı, açıortay, içters açı, dışters açı, taban, eğik, kırık, çekül, yatay, düşey… Benzer şekilde günümüzde yeni bir alan olan bilişimin terimleri için de Türk Dil Kurumu (TDK), Türkiye Bilişim Derneği (TBD) gibi kurumlar çalışmalar yapmaktadır [1], [3].

Özellikle, konuşma dilinde İngilizce bilişim terimlerinin olduğu gibi kullanımı söz konusudur. "yeni bir **framework** oluşturduk", "sayfayı **edit**-lemeye izin vermiyor", "**data**-ların hepsini aktardık", "**server**-da bir sorun meydana gelmiş", "evraklar **scan** edildi mi?"… gibi pek çok cümle günlük hayatta, özellikle de bilişim alanında yaygın bir şekilde kullanılmaktadır.

Bu çalışmanın ilk bölümünde literatürde bilişim ve Türkçe kavramları ele alınarak çalışma için bir ön bilgi sunulmuştur. İkinci bölümde, bilişimin Türkçeye etkisi üzerine yapılan araştırmalar incelenerek, İngilizce bilişim terimlerinin Türkçeye etkileri araştırılmıştır. Üçüncü bölümde ise tespit edilen sorunların üstesinden gelebilmek adına yapılması gerekenler hakkında çözüm önerileri ortaya konmuştur.

2. Türk Dili ve Bilişim

Günümüzde en yaşlı dillerden biri olan Türk Dili geniş bir coğrafyada kullanılmaktadır [4], [5]. Zengin sözcük dağarcığı ile yalnızca Türkiye Türkçesinin dünya dillerine verdiği sözcüklerin sayısı 11 binin üzerindedir [6] ki Karaağaç [7] çalışmasında Türkçenin, Çince, Farsça, Urduca, Arapça, Rusça, Ukranca, Ermenice, Macarca, Fince, Romence, Bulgarca, Sırp-Hırvatça, Çekçe, İtalyanca, Arnavutça, Yunanca, Lehçe, Fransızca, Almanca, İngilizce vs. gibi dillerle ilişkilerinden söz etmiştir.

Yeni Türk harflerinin kabul edilmesinden sonra Türk Dili için gerçekleştirilen çalışmaları Gürsoy Naskali ve diğ. [8] şu şekilde ifade etmiştir:

- 1932'de Maarif Vekilliği ve Dil Encümeni tarafından derlenen sözcüklerin bir kısmı Türkçe sözlüğün hazırlanması kapsamında yayınlanmıştır.
- 12 Temmuz 1932'de, "*Türk dilinin öz güzelliğini ve zenginliğini çıkarabilme, ...*" amacı ile "Türk Dili Tetkik Cemiyeti" kurulmuştur ve adı 1934 yılında "Türk Dili Araştırma Kurumu", 1936 yılında ise "Türk Dil Kurumu" olarak değiştirilmiştir. TDK'nın kuruluşundan itibaren Türkçede hızlı bir arılaştırma akımı başlamıştır.

Türkçe ile ilgili çalışmalarına günümüzde de devam eden TDK, bilişim alanında da yoğunlaşmış ve birçok sözcüğü kazandırmıştır. TBD'nin Terim Kolu, Türkçe Bilişim Terimlerini kullanmayı özendirme, yayma ve bu alandaki çalışmalara destek olmanın yanında, yabancı bilişim terimlerine Türkçe karşılık oluşturma görevinin öncülerindendir [9].

Sinanoğlu [10], ağabeyi dil bilimci Samim Sinanoğlu ile birlikte bilim ve teknik terimlere Türkçe karşılıklar türetme işine

ağırlık verilmesini önerdiğini, "bilgisayar"ın da isim babası olan [11] Aydın Köksal'ın ise, Türkiye'de ilk bilgi işlem merkezleri kurulurken, arkadaşları ile "yazılım" "bilişim" gibi güzel terimleri dilimize kazandırdığını belirtmiştir.

Akgün ve Ayvaz [12], bilgisayar teknolojisinin konuşma ve yazın dilinde kendi terminolojisini yarattığını, ancak; bu terminolojinin bilgisayar teknolojisinin doğduğu ve geliştiği ülke/ülkelerin dil(ler)inden oluşmuş ve oluşmakta olduğunu, bilgisayar teknolojisi terminolojisinin de İngilizceye dayandığını ve bu dilin egemen olduğunu belirtmiştir. Akalın [13], bilişim terimlerinin İngilizceden dilimize olduğu gibi girmesini, Türkçenin son yıllarda yaşadığı sorunun bir başka boyutu olarak görmektedir. Akalın [14], dilimizde karşılığı bulunan terimlerin Türkçelerinin kullanılmasını, karşılığı bulunmayan yabancı terimler yerine de Türkçe karşılıkların önerilmesini, bunlar mümkün olamıyorsa, yabancı kökenli terimlerin yazılışında Türkçenin dil bilgisi kuralları göz önünde bulundurulması gerektiğine değinmiştir.

Gülşen ve Taşkın [15], internet kullanımını, teknolojinin hızlı bir biçimde gelişmesini, küreselleşme olgusunu, eğitim konusunu ve insanı bilişim Türkçesini bozan etmenler başlığı altında incelemiştir.

Bugün, bilgi toplumunda olmanın etkilerini sadece bireyler üzerinde değil, bireyler ile birlikte yaşamaya devam eden dilimizde de gözlemleyebiliyoruz. Bizler, doğru bilgiye hızlı erişim imkânı sayesinde akıllı sistemler, bulut bilişim gibi güncel bilişim konularına odaklanarak çalışmalar yaparken, konuşurken ya da yazarken farkında olmadan bahsedilen hataları yapabiliyoruz. Bu hataların nedenlerine aşağıdaki başlıkta değinilmeye çalışılmıştır.

3. İngilizce Bilişim Terimlerinin Kullanılma Nedenleri

Literatür araştırmaları ve deneyimler sonucunda, İngilizce bilişim terimlerinin kullanılma nedenleri; bilişim alanındaki öğretmenlerin eğitimi sırasında yeterli hassasiyetin gösterilmemesi, bilişim alanında Türkçe kaynak sıkıntısı yaşanması, psikolojik etmenler, medya'nın etkisi, Türkçe karakter kullanımı, klavye problemi, bilişim alanında teknolojinin hızla ilerlemesi, marka ile özdeşleşme ve Türkçe çeviri kullanım karmaşası başlıkları altında toplanmaya çalışılmıştır (Tablo 1).

Tablo 1: İngilizce bilişim terimlerinin kullanılma nedenleri

➢ Bilişim alanındaki öğretmenlerin eğitimi sırasında yeterli hassasiyetin gösterilmemesi
➢ Bilişim alanında Türkçe kaynak sıkıntısı yaşanması
➢ Bilişim alanında teknolojinin hızla ilerlemesi
➢ Türkçe çeviri kullanım karmaşası
➢ Türkçe karakter kullanımı
➢ Marka ile özdeşleşme
➢ Psikolojik etmenler
➢ Medya'nın etkisi
➢ Klavye problemi

Bilişim alanındaki öğretmenlerin eğitimi sırasında yeterli hassasiyetin gösterilmemesi:

Ülkemizde anne ve babalar çocuklarını bilgisayar ve internetle tanıştırmaya artık küçük yaşta başlamaktadır. Devlet, okullarda temel bilgisayar okuryazarlığı eğitiminin verildiği derslerin yaş ortalamasını aşağılara çekerek yaygınlaştırmaktadır. Bununla birlikte, C, C++, C#, PHP gibi programlama dillerinin öğretildiği programcılık kurslarının, çeşitli meslek grupları (Muhasebe, İnşaat, Mimarlık vb.) için düzenlenmiş ve aynı alanda sıkça kullanılan programların öğretildiği kursların ve/veya sertifika programlarının sayıları gerek devlette gerekse

özel sektörde artmakta, dolayısıyla ders verebilecek eğitmene de daha çok ihtiyaç duyulmaktadır.
Eğitmen olarak, üniversitelerin bilişim alanındaki bir bölümünden (Bilgisayar Mühendisliği, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Enformatik) mezun olanların yanı sıra, bu alana sonradan katılan (Lisans öğrenimini matematik, fizik, astronomi gibi farklı bir alanda yapmış olan) ve eğitmenlik görevi üstlenen kişiler de bulunmaktadır.

Sinanoğlu [16], Türkçe'nin eritilmesindeki unsurlardan birini "Tarzanca (İngilizce bozuntusu) ile Eğitim" veren eğitim kurumlarının, konuları anlamayan, ezbercileşen, dilini dosdoğru bilmeyen gençler yetiştirir olması şeklinde ifade etmektedir. Eğitmenler derslerini, Türkçe terimlerin yerine Türkçe olmayan terimler ile işlediğinde, öğrenci konuyu bu şekilde öğrenmekte, dolayısıyla daha sonra da öğrendiği şekilde kullanmaktadır. Örneğin, ilk defa "fare" gören bir öğrenciye, gördüğünün "mouse" olduğu söylenir ve Türkçesi kullanılmaz hatta hiç söylenmezse, öğrenci de onu "mouse" olarak öğrenecek, kullanacak ve yaygınlaştıracaktır. Bu sebeple, eğitim verecek olan öğretmenlerin söz edilen durumun farkında olması ve çok iyi yetiştirilmesi gerekmektedir. Eğitmenler için, öğrenim sırasında ya da sonrasında düzenlenecek olan seminerler/toplantılar aracılığı ile farkındalık oluşturabilmek faydalı olabilecektir. Yetişen nesillerin yabancı terimlerin Türkçesini kullanmalarını alışkanlık haline getirmelerine katkı sağlanabilecektir.

Bilişim alanında Türkçe kaynak sıkıntısı yaşanması:
Birçok alanda olduğu gibi, bilişim alanında da Türkçe kaynak sayısı oldukça azdır. Bu durumda araştırmacılar, yabancı dildeki süreli yayınlara, elektronik veritabanlarına ulaşabilmekte, dilediği konu hakkında bilgi edinebilmekte, yabancı kaynakları incelemelerinde bolca kullanmakta ve onlardan yararlanmaktadır. Konu ile ilgili okunan sayısız yabancı kaynak sonrasında, araştırmacının konuşurken ya da yazarken Türkçeye çevirisi yapılmış olan/olmayan İngilizce bilişim terimlerini kullanması mümkündür. Teknolojik gelişmelerin çok ve hızlı olduğu Bilişim alanında bazı terimlerin Türkçe karşılıkları konusunda da akademik camiada uzlaşı olmamakta, tartışmalar yaşanabilmektedir. Bu noktada, mevcut terimin yabancı dildeki karşılığının Türkçe karşılığa göre daha açıklayıcı olması ya da henüz Türkçe karşılığının türetilmemiş olması bu alanda çalışan akademisyenleri bir bakıma nesnel olarak terimin yabancı dildeki karşılığını kullanmaya itmektedir.

Benzer şekilde bilişim alanında çalışmasa dahi bireyler Web 2.0 ile gelen içerik üretme imkanı sayesinde bilişim alanındaki bilgilerini web siteleri, blog, form ve sosyal ağ gibi alanlarda paylaşmaktadır. Bu paylaşımlar bilişim alanında araştırma yapan bireylere Türkçe kaynak imkânı sağlarken, paylaşımlarda kullanılan Türkçe olmayan terimler dilimiz için önemli bir tehdit olmaktadır. Konuya yabancı bireyler bu terimleri alan terminolojisi olarak benimseyip farkında olmadan yaygınlaştırabilmektedir.

Bilişim alanında teknolojinin hızla ilerlemesi:
Bilişim alanında neredeyse her gün yeni bir ürün piyasaya sürülmektedir. Ancak ne yazık ki "ürün adının" dilimize girmesi aynı hıza sahip olamamaktadır. Türkçe kullanmak isteyenler bile bunu yapamazken İngilizce konuşma özentisine sahip olan gençlerin Türkçesini bulma ve kullanma kaygısına girmediği gözlenebilir. Aydoğan, çalışmasında durumu şu şekilde ifade etmiştir [21]:

> *"Her alanda gerçekleşen yeni buluşlar, yeni ürünler günlük yaşamımıza girdi, bu yeni ürünlere hemen karşılıklar bulunamadı. Onları*

gümrük kapılarında durduramadık. Böyle olunca ürünler adlarıyla birlikte geldiler. Zaman içinde bunların bir kısmını Türkçeleştirdik. Ama giriş öyle hızlı oldu ki ne yazık ki yenildik."

Benzer şekilde "Hacker" kelimesini Türkçe olarak kullanmaya kalkıştığınızda, TBD Bilişim terimleri sözlüğünde çevirisi yer almamaktadır. Internet ortamındaki diğer sözlüklere baktığımızda ise, "Kod eşeleyici" [22], "Bilgisayar Korsanı" ya da "Bilgisayar Hastası" [23] gibi çeviriler ile karşılaşılmaktadır. Bu terimlerden hangilerinin kullanılması ya da kullanılmaması gerektiği konusunda bir yönlendirici kurum bulunamamaktadır. Medyada da sıklıkla bu terimle karşılaşılan bireyler terimi benimseyip dilimize yerleştirebilmektedir. Ülkemiz, teknolojiyi tüketen konumdan üreten konuma geçemediği sürece bu konuda dilimize sahip çıkabilmek için diğer alanları güçlendirmemiz daha isabetli olacaktır.

Türkçe çeviri kullanım karmaşası:
Günümüzde web ortamında birçok bilgi yer almaktadır. Pek çok araştırmacı, çalışmalarında web kaynaklarına başvurmaktadır. Özellikle bilişim alanında Türkçe çevirisi üzerinde tartışmalar yaşanan, Türkçede tam bir karşılığının bulunamadığı düşünülen bazı terimler (örneğin, informatics, knowledge vb.) de yer almaktadır. Örneğin; "*Information Technology"* için "Bilişim Teknolojisi", "Bilgi Teknolojisi", "İnformasyon Teknolojisi" veya "Enformasyon Teknolojisi [24] gibi farklı çeviriler bulunmaktadır. Bu gibi terimlerin hangi Türkçe karşılığının kullanılması gerektiği hususunda problemler yaşanabilmektedir. Türkçe'ye çevirisi yapılan terimlerden hangisinin kullanılacağı ve yaygınlaştırılacağı önemli bir sorundur. Ancak bu noktada kullanım kararı verecek yetkili bir kurumun olması ya da olmaması, üzerinde tartışılması gereken en önemli unsur olarak görülmektedir.

Türkçe karakter kullanımı:
Bilişim bazen de bizi doğrudan değil ancak dolaylı yoldan, dilimizle ilgili yanlış kullanımlara sürükleyebilmektedir. Elektronik posta gönderilirken kimi zaman kodlama problemi yüzünden Türkçe karakterlerin bozuk/hatalı çıkması bizleri: "Bugunku yazilari yetistirdim." biçiminde yazışmalara sürüklemektedir. Bu alışkanlığı kazanan bir birey, eposta dışındaki yazışmalarda hatta belki el yazısında bile "Türkçe karakterleri kullanmayabilir. Benzer şekilde yurt dışından, ya da yurt dışındaki bireyler ile yapılan yazışmalarda da Türkçe karakter kullanımı soru yaratabilmektedir.

Marka ile özdeşleşme:
Teknolojik faaliyette bulunan bir firmanın yarattığı bir markanın, o markanın temsil ettiği ürünü piyasada tek başına taşıması veya o ürüne dair piyasada ilk egemen marka olması, tüketicinin gözünde o markanın ilgili ürün için en önemli tanımlayıcı unsur haline gelmesini tetiklemektedir. Bir başka deyişle daha önce piyasaya sürülmemiş bir ürünü piyasaya belirli marka adı ile sunan firma, kendi yarattığı markanın ürünün önüne geçmesinin avantajlarını elde etmektedir. Bu çerçevede, teknolojik faaliyette bulunan firmalar, piyasada kırılması zor bir psikolojik üstünlük de elde etmektedir diyebiliriz. Günlük hayatta sıkça kullandığımız mendil yerine "Selpak", kahve yerine "Nescafe" dememiz gibi benzer şekilde, bilişim alanı için Sony firmasının "Walkman", Apple firmasının ise "iPhone" ürünlerini örnek olarak verebiliriz. Kasetçaların yerini "Walkman", cep telefonunun yerini ise "iPhone" almıştır.

Psikolojik etmenler:
Bireyler araştırmalarında/çalışmalarında sıklıkla karşılaştıkları için bilişim teriminin Türkçe çevirisi olsa dahi, terimin İngilizcesini daha kolay ve çabuk aklına getirebilmekte ve kullanmaktadır. Bu şekilde alışkanlıklar kazanılmakta ve istenmese dahi farkında olmadan günlük ve profesyonel

yaşamda Türkçe olmayan bilişim terimleri kullanılmaktadır.

Kimi zaman, görüş bildirirken "…cloud computing yani bulut bilişim", "…upload ettim, yükledim" gibi İngilizce kelimelerin bilinçli/bilinçsiz şekilde serpiştirilmesi görülmektedir. Bu durumda birey diğerlerinden farklı olan yeni bilgiye sahip olma durumunu yabancı terimleri kullanarak sunmakta ve bu sayede farkını ortaya koyduğunu düşünerek kendini "havalı" hissedebilmektedir. Özellikle genç nesilde bu "havalı" olma durumu, diğer bireylerin anlamayacağı, ama kendisinin onlardan daha fazla bilgi sahibi olduğu hissi uyandıran Türkçe olmayan bilişim terimlerini kullanma özentisi gözlenmektedir.

Medya'nın etkisi:
Kocadaş [17], medyanın (yazılı basın, radyo, televizyon, internet vb. gibi), kültürün ulusal ve uluslararası düzeyde bireylere ulaştırılmasında önemli bir görev üstlendiğini, özellikle toplumsal hayatta bireylerin çeşitli sosyal ihtiyaçlarını gidermek için sık sık başvurdukları önemli bir kaynak olduğunu belirtmiş; bireylerin bu kaynağı bilgi edinme, eğlenme, haber alma maksadıyla kullanırken, medyanın da topluma ve dolayısıyla bireylere karşı sorumluluklarını, doğru ve tarafsız olarak bilgilendirme, eğitim, eğlendirme ve sosyalleştirme vb. gibi fonksiyonları yerine getirerek yaptığını ifade etmiştir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere medyanın toplum üzerindeki etkisi çok büyüktür.
Basında yapılan noktalama ve dilbilgisi hatalarının internet ortamında da görülmesinin yanı sıra, asıl tehdit teknolojiyle Türkçemize giren yabancı kelimelerdir [18].

Örneğin arama motoru Google'da "Türk hackerlar Fransız vekil Valerie Boyer'in sitesini çökertti" başlıklı bir arama yaptığınızda birçok Internet gazetesinde "hacker" teriminin doğrudan kullanıldığı görülmektedir [19]. Bu açıdan medyanın bilişim terimleri konusunda hassasiyet göstermesi oldukça önemlidir.

Klavye problemi:
Türkçe yazma konusunda kolaylık sağlayan, Türkçeye en uygun klavye olarak bilinen F klavye uzun çalışmalar sonucunda daktilolarda hem kolay hem de hızlı ve hatasız yazmak için üretilmiştir [20]. Ancak kişisel bilgisayarında, okul/üniversite bilgisayar laboratuvarında F klavyeye sahip bilgisayar sayısı, F klavyenin kullanım oranı sorgulanmalıdır. Teknoloji ürünleri satan bir markette, F klavyeli bir dizüstü bilgisayar bulma ihtimali oldukça düşüktür. Ülkemizin teknolojiyi üreten değil daha çok satın alan bir ülke olması bu noktada aktif rol üstlenmesini engellemektedir. Nitekim uluslararası bilgisayar üreticileri, tarihsel olarak sürekli Q Klavyeyi tüketiciye sunmuşlardır. Bu durumun yarattığı alışkanlığın tersine çevrilmesi çok zor olmakla birlikte, ancak Türk Dilinin veya bir Türk bilişim firmasının dönemsel olarak öne çıkması ile mümkün olabilir.

4. Sonuç ve Öneriler
Bu çalışmada, Türk Dili ve Bilişim ile ilgili kısa bilgilere yer verilmiş, bilişim ve Türkçe ile ilgili yapılan çalışmalardan faydalanılmış ve İngilizce bilişim terimlerinin kullanılma nedenleri ortaya konmuştur.

Sonuç olarak:

- Türkçenin "temiz" kalabilmesi için, eğitmenlerin en büyük görevi, bu konuda öğrencilerine örnek teşkil edebilmektir. Dilimize sahip çıkabilmek, dilimizi gelecek nesillere olabildiğince arı bir şekilde aktarabilmek için en önemli görev, bu alanda çalışmakta olan eğitmenlere düşmektedir.
- Eğitmenler kadar medya da bu konuda üzerine düşen sorumluluğu almalı ve yayınlarında Türkçe kullanımına özen göstermelidir.
- Bireyler konuşurken ve yazarken Türkçe terimler kullanma konusunda

hassas davranmalı, bu alandaki hatalı alışkanlıklarından arınmaya çalışmalıdır. Özellikle marka yerine ürünün adı kullanılmalıdır.

- Periyodik olarak, çeşitli etkinliklerle konu ile ilgili farkındalık yaratılmalıdır.
- Gençler İngilizce terimlerin Türkçesinin kullanımına teşvik edilmelidir.
- Türkçe kaynak sayısının arttırılmasına yönelik politikalar geliştirilmelidir.
- Yeni çıkan ürünler/terimler için hızla Türkçe karşılık geliştirilmelidir.
- Çevirisi yapılan terimler için hangi karşılığın kullanılacağı, bunun için yetkili bir kurum olması/ olmaması konularında akademik camiada fikir birliği oluşturulmalıdır.

5. Kaynaklar

[1] Türk Dil Kurumu Büyük Sözlük, http://tdkterim.gov.tr/bts/, [Ziyaret Tarihi: 18.12.2011].

[2] ADD, "Dil Devrimi", http://www.add.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=1270:arsiv&catid=61:ariv&Itemid=136, [Ziyaret Tarihi: 18.12.2011].

[3] TBD, http://www.tbd.org.tr/index.php?sayfa=sozluk&mi1&tipi=entr&harf=I, [Ziyaret Tarihi: 28.12.2011].

[4] Buran, A., Alkaya, E., Çağdaş Türk Yazı Dilleri – I, **T.C. Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi**, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 2392, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1389, http://eogrenme.aof.edu.tr/eKitap/TDE303U.pdf, [Ziyaret Tarihi: 03.01.2012].

[5] Özyetgin, A. M., Tarihten Bugüne Türk Dili Alanı, http://turkoloji.cu.edu.tr/ESKI%20TURK%20DILI/ozyetgin_tarihten_bugune_turkdili.pdf, [Ziyaret Tarihi: 03.01.2012].

[6] Akalın, Ş. H., "Türk Dili: Dünya Dili", http://www.tdk.gov.tr/tr/dosyalar/Turk%20Dili%20Dunya%20Dili.pdf, [Ziyaret Tarihi: 18.12.2011].

[7] Karaağaç G., "Türkçe'nin Dünya Dillerine Etkisi", **II. Uluslararası Türk Uygarlığı Kongresi**, Bişkek, (2004).

[8] Gürsoy Naskali, E., Kaya, C., Sağol Yüksekkaya, G., Duman, H. H., Kocaoğlu, T., Şen, M., Öztürk, G., Erdoğan Öztürk, A., Koç, A., Şahin, E., Altun, H. O., Çiftoğlu, A., Gökçe Bağcı, F., Herkmen, D., Kocakaplan, M., Özdemir Bulut, Y., Yıldız, N., "Türk Dili Kitabı (Ed. Gülden Sağol Yüksekkaya)", **Duyap Yayıncılık**, İstanbul, ISBN: 975-8493-07-8, (2006).

[9] Kılan, N. K., 2011. "TBD Terim Kolu'ndan Çağrı", **Türkiye Bilişim Dergisi**, sayı 132, 140-145, http://www.bilisimdergisi.org/s132/pdf/140-145.pdf, [Ziyaret Tarihi: 27.12.2011].

[10] Sinanoğlu, O., ""Bye - Bye" Türkçe", http://www.oktaysinanoglu.com.tr/dokumanoku.asp?id=10, [Ziyaret Tarihi: 30.12.2011].

[11] bilisim.com, http://www.bilisim.com.tr/akoksal/index.php, [Ziyaret Tarihi: 30.12.2011].

[12] Akgün, N. ve Ayvaz, Z., "Bilişim Alanında Yeni Türkçe Sözcükler", **Açık Sistem 96**, İstanbul, 71-75, (1996).

[13] Akalın, Ş. H., "Bilişim Türkçesi", **Türk Dili**, sayı: 609, http://turkoloji.cu.edu.tr/YENI%20TURK%2

0DILI/sukru_haluk_akalin_bilisim_turkcesi.pdf, [Ziyaret Tarihi: 30.12.2011].

[14] Akalın, Ş. H., "Yabancı Kökenli Bilişim Terimlerinin Yazılışları", http://www.turkofoni.org/files/yabanci_k_kenl_b_l_m_ter_mler_n_n_yazili_lari-prof.dr._haluk_akalin.htm, [Ziyaret Tarihi: 26.12.2011].

[15] Taşkın, G., Üsküplü, S., "Bilişim Türkçe'si", (2004), http://www.be.itu.edu.tr/~gulsen.taskin/gulsen_ozturkce.pdf, [Ziyaret Tarihi: 30.12.2011].

[16] Sinanoğlu, O., "Türkçe İçin En Önemlisi", (2005), http://www.oktaysinanoglu.com.tr/dokumanoku.asp?id=7, [Ziyaret Tarihi: 30.12.2011].

[17] Kocadaş, B., "Kültür ve Medya", **Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi (Journal of Social Science of the Turkish World)-Bilig**, Sayı:34, Yaz (2005), http://www.yesevi.edu.tr/bilig/biligTur/pdf/34/01-13.pdf, [Ziyaret Tarihi: 26.12.2011].

[18] Çağlak, E., "Kitle İletişim Araçlarında Türkçe'nin Yanlış Kullanımı", **İstanbul Ticaret Üniversitesi Dergisi**, http://www.iticu.edu.tr/yayin/dergi/d4/M00056.pdf, [Ziyaret Tarihi: 18.12.2011].

[19] Hacker kelimesinin medyada kullanılması, http://www.google.com.tr/#sclient=psy-ab&hl=tr&source=hp&q=%22T%C3%BCrk+hackerlar+Frans%C4%B1z+vekil+Valerie+Boyer%27in+sitesini+%C3%A7%C3%B6kertti%22&pbx=1&oq=%22T%C3%BCrk+hackerlar+Frans%C4%B1z+vekil+Valerie+Boyer%27in+sitesini+%C3%A7%C3%B6kertti%22&aq=f&aqi=&aql=&gs_sm=e&gs_upl=4661l6437l4l6887l2l2l0l0l0l0l221l400l0.1.1l2l0&bav=on.2,or.r_gc.r_pw.,cf.osb&fp=d5e58fb9dde87e0f&biw=1093&bih=521, [Ziyaret Tarihi: 03.01.2012].

[20] emo.org, http://www.emo.org.tr/ekler/b3bff7384cfaa94_ek.pdf?dergi=483, [Ziyaret Tarihi: 26.12.2011].

[21] Aydoğan, B., "Türkçeye Giren Yabancı Sözcükler ve Otel Adları", **Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Merkezi** http://turkoloji.cu.edu.tr/DIL%20SORUNLARI/07.php, [Ziyaret Tarihi: 18.12.2011].

[22] Hacker teriminin çevirisi, http://www.bilisimterimleri.com/?arananterim=hack&dil=eng [Ziyaret Tarihi: 03.01.2012].

[23] Hacker teriminin çevirisi, http://www.sozluk.net/hacker.htm [Ziyaret Tarihi: 03.01.2012].

[24] Wikipedia, Bilişim Teknolojisi, http://tr.wikipedia.org/wiki/Bili%C5%9Fim_teknolojisi , [Ziyaret Tarihi: 28.12.2011].